

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 4, 2024

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:119](#) 30-01-2024

Zwaardere straf dan voorzienbaar?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:78](#) 30-01-2024

Bewezenverklaring medeplichtigheid woningoverval.

RECHTSPRAAK

Bewezenverklaring medeplichtigheid woningoverval.

Bewezenverklaring medeplichtigheid woningoverval.

Wenk

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie medeplichtigheid aan een woningoverval is bewezen verklaard, over de bewezenverklaring van de ten laste gelegde medeplichtigheid aan een woningoverval. Het voert daartoe aan dat het oordeel van het hof dat het (voorwaardelijk) opzet van de verdachte mede was gericht op het (bedreigen met) geweld, ontoereikend is gemotiveerd.

Het hof heeft met de rechtbank overwogen dat op 8 februari 2020 om 12:00 uur een gewapende woningoverval heeft plaatsgevonden bij aangeefster. Daarbij heeft een persoon in PostNL-kleding, aangeduid als dader 1, aangebeld bij de woning, met in zijn armen een groot pakket. Toen de deur door de aangeefster werd geopend, is dader 1 de woning binnengedrongen, gevolgd door dader 2. De daders hebben de aangeefster bedreigd en geweld tegen haar gebruikt. Aangeefster is gedwongen de kluis te openen. De daders hebben de inhoud hiervan, evenals een aantal andere spullen, weggenomen.

Uit camerabeelden van aangeefster blijkt dat de daders eerder die dag, om 10:37 uur, ook al aan de voordeur hadden gestaan. Toen er kennelijk niet open werd gedaan, zijn de daders weer vertrokken en om 12:00 uur teruggekomen. Op camerabeelden van een buurtgenoot is te zien dat de daders beide keren te voet vanaf de straat de trap af komen en naar de woning van aangeefster lopen en ook diezelfde weg teruggaan, de trap op naar de straat. Na analyse van camerabeelden en ARS-gegevens komt de auto van de verdachte naar voren in het politieonderzoek. Uit camerabeelden blijkt dat een dergelijke auto in de buurt wordt gesignaleerd kort voor en na beide bezoeken aan de woning van aangeefster.

Uit telefoongegevens blijkt dat rond het tijdstip van beide bezoeken aan de woning het telefoonnummer van de verdachte aanstraalt op een zendmast aan genoemde straat, terwijl de verdachte in een andere plaats woont. Verder blijkt dat het telefoonnummer van de verdachte in de nacht ervoor, om 4:30 uur, ook aanstraalt op een zendmast aan genoemde straat, terwijl

hij daarvoor (om 4:15 uur) en daarna (om 4:49 uur) aanstraalt op zendmasten in zijn verblijfplaats. De politie vermoedt dat 's nachts een voorverkenning heeft plaatsgevonden.

De verdachte heeft ter terechtzitting in eerste aanleg en ter terechtzitting in hoger beroep verklaard dat hij niet een van de daders is geweest die de overval heeft gepleegd, maar dat hij wel had afgesproken hen te helpen. De daders hadden de verdachte enkele dagen voor de overval verteld dat zij een woninginbraak zouden plegen, waarbij zij van plan waren een kluis weg te nemen. De verdachte is gevraagd om deze kluis na de inbraak voor hen met zijn auto te vervoeren. Na hun eerste bezoek aan de woning hebben de daders de verdachte laten weten dat het daar op straat te druk was, zodat ze later zijn teruggekomen. Na het tweede bezoek aan de woning hebben de daders de verdachte telefonisch doorgegeven dat hij weer weg kon gaan, omdat zij de kluis niet hadden meegenomen. De verdachte heeft de daders die dag niet gezien en was niet op de hoogte van de aanwezigheid van een vuurwapen of van de omstandigheid dat een van de daders zich had verkleed als PostNL-bezorger, aldus de verdachte. De verdachte heeft tevens verklaard dat hij vaker in de omgeving van de woning kwam om daar aan de waterkant te zitten om na te denken.

In zijn algemeenheid wint een verklaring aan geloofwaardigheid als deze vroeg in het opsporingsonderzoek wordt afgelegd en daarna bevestiging vindt in latere onderzoeksresultaten. Verder kan de algemene (on)waarschijnlijkheid of mate van voorstelbaarheid van hetgeen door een verdachte als verklaring wordt gegeven voor zijn handelen, een rol spelen bij het waarderen van een op die verklaring gebaseerd scenario.

Ten aanzien van het hiervoor weergegeven scenario, waarin de verdachte voor zichzelf een beperkte rol schetst, geldt dat de verdachte zijn verklaring eerst heeft afgelegd op het moment dat de verdediging al geruime tijd de beschikking had over het volledige dossier en het onderzoek in beginsel was afgerond. Hierdoor heeft de verdachte de mogelijkheid gehad om alle onderzoeksresultaten te betrekken bij zijn verklaring op de zitting in eerste aanleg. Bij eerdere verhoren heeft hij inhoudelijke vragen niet beantwoord.

De inhoud van de verklaring van de verdachte past, zoals ook door de verdediging naar voren is gebracht, binnen de onderzoeksresultaten. Toch acht het hof – met de rechtbank – het door de verdachte geschetste scenario niet aannemelijk geworden. Het hof acht het niet aannemelijk dat de verdachte in een februarinacht vanuit zijn verblijfplaats naar een dijk vlakbij genoemde straat is gereden om daar rustig aan het water te gaan zitten om na te denken, terwijl hij bovendien na 35 minuten al weer terug was in zijn verblijfplaats, en dat allemaal dan toevallig zeer vlakbij de plek waar de dag erna de overval waarbij hij naar eigen zeggen de kluis zou vervoeren plaatsvond.

Het voorgaande maakt dat het hof uitgaat van het door de advocaat-generaal naar voren gebrachte scenario dat de verdachte 's nachts aanwezig is geweest bij een nachtelijke voorverkenning en dat hij ten minste de daders en de buit heeft vervoerd, nu dit veel waarschijnlijker is dan het door de verdachte geschetste scenario.

Vervolgens dient vastgesteld te worden of de verdachte niet alleen opzet had op de medeplichtigheid aan de woninginbraak, maar ook aan het gebruikte geweld.

Het hof overweegt dat voor zover de verdachte er niet van op de hoogte is geweest dat mogelijk geweld en zelfs een vuurwapen zouden worden gebruikt, hij hier in ieder geval voorwaardelijk opzet op moet hebben gehad. Hij wist dat dader 1 en 2 een kluis wilden meenemen en deze is doorgaans verborgen in een privévertrek van een woning. Daarnaast is de kans aanmerkelijk dat een bewoner thuis is en dat die niet vrijwillig de kluis meegeeft. Dan kan weerstand worden verwacht die, voor een succesvolle diefstal, gebroken moet worden door middel van geweld. Gelet op deze omstandigheden heeft de verdachte bewust de aanmerkelijke kans aanvaard dat geweld gebruikt zou worden.

De Hoge Raad overweegt dat het hof het bewezen verklaarde gekwalificeerd heeft als 'medeplichtigheid aan diefstal, voorafgegaan en vergezeld van geweld en bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om die diefstal voor te bereiden en die diefstal gemakkelijk te maken, terwijl het feit wordt gepleegd door twee of meer verenigde personen'. Uit artikel 47, 48 en 49 Sr, gelezen in onderling verband en samenhang, volgt dat enerzijds ten aanzien van de medeplichtige bij de bewezenverklaring en kwalificatie moet worden uitgegaan van de door de dader verrichte handelingen, ook als het opzet van de medeplichtige slechts was gericht op een deel daarvan, en dat anderzijds het maximum van de aan de medeplichtige op te leggen straf een derde minder bedraagt dan het maximum van de straf, gesteld op het misdrijf dat de medeplichtige voor ogen stond. Als het (voorwaardelijk) opzet van de medeplichtige niet (volledig) is gericht op het gronddelict, moet het misdrijf waarop het opzet van de medeplichtige wel was gericht, voldoende verband houden met het gronddelict. Of van zo'n voldoende verband sprake is, hangt af van de concrete omstandigheden van het geval. Een algemene regel daarover laat zich dus lastig formuleren. In de regel zal echter kunnen worden aangenomen dat dit verband bestaat als het misdrijf waarop het (voorwaardelijk) opzet van de medeplichtige was gericht, een onderdeel vormt van het gronddelict, bijvoorbeeld bij een misdrijf dat is begaan onder strafverzwarende omstandigheden. Ook in andere gevallen kan sprake zijn van voldoende verband met het gronddelict. Daarbij zijn de aard van het gronddelict, de aard van de gedraging van de medeplichtige en de overige omstandigheden van het geval van belang (vgl. ECLI:NL:HR:2011:BO4471).

De klacht keer zich tegen de overweging van het hof dat de verdachte niet alleen opzet had op de medeplichtigheid aan woninginbraak, maar ook op het (bedreigen met) geweld. De Hoge Raad oordeelt dat de juistheid van deze klacht in het midden kan blijven, omdat er om de navolgende redenen onvoldoende belang bij cassatie bestaat. De bewijsvoering van het hof houdt onder meer in dat de verdachte wist dat de daders een woninginbraak zouden plegen en dat zij daarbij een kluis wilden meenemen. Daaruit volgt, zoals het hof ook heeft overwogen, dat het opzet van de verdachte in elk geval was gericht op het behulpzaam zijn van twee anderen bij, kort gezegd, diefstal in vereniging van een kluis, en dus op een deel van de door de daders verrichte handelingen. Dat misdrijf houdt voldoende verband met het gronddelict waarop de bewezen verklaarde medeplichtigheid ziet. Nu dit voldoende verband met het gronddelict aanwezig is, kon het hof bij de bewezenverklaring en de kwalificatie uitgaan van de door de daders verrichte handelingen. Dat betekent dat, ook als wordt aangenomen – zoals de klacht aanvoert – dat het (voorwaardelijk) opzet van de verdachte niet mede betrekking had op het (bedreigen met) geweld, de door het hof genomen beslissingen over de bewezenverklaring en de kwalificatie in stand kunnen blijven. De verdachte heeft daarom geen belang bij de tegen de bewezenverklaring gerichte klacht.

J.H.J. Verbaan, februari 2024

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 30-01-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:78

Zaaknummer: 22/01438

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijter en F. Posthumus

Advocaten: B. Kizilocak

Wetsartikelen: 47 Sr, 48 Sr, 49 Sr en 312 Sr

RECHTSPRAAK

Zwaardere straf dan voorzienbaar?

Zwaardere straf dan voorzienbaar?

Wenk

De verdediging klaagt namens de verdachte, ten aanzien van wie doodslag meermalen gepleegd is bewezen verklaard, dat het hof in strijd met artikel 7 EVRM en artikel 15 IVBPR een straf heeft opgelegd die door een wijziging van de regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling, ertoe leidt dat verzoeker feitelijk langer van zijn vrijheid wordt beroofd dan voorzienbaar was ten tijde van het begaan van de bewezen verklaarde feiten.

Het hof heeft ten aanzien van de strafmotivering overwogen dat het in hoger beroep de op te leggen straf heeft bepaald op grond van de ernst van de feiten en de omstandigheden waaronder deze zijn begaan en gelet op de persoon van de verdachte. Het hof heeft daarbij in het bijzonder het in beschouwing genomen dat (...) voorgaande meebrengt dat het hof de maximaal op te leggen gevangenisstraf van twintig jaren in beginsel passend acht.

Blijkens een UJD van de verdachte is hij na het plegen van het onderhavige feit viermaal veroordeeld tot een gevangenisstraf, met een totale duur van afgerond 45 maanden. In het licht van de artikelen 63 en 57 Sr zou, bij een gelijktijdige bestraffing van vier voornoemde feiten met het onderhavige feit, een gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren kunnen worden opgelegd voor alle feiten tezamen. Daaruit vloeit voort dat de maximaal op te leggen straf voor het onderhavige feit thans (afgerond) zestien jaren en drie maanden bedraagt.

(...)

Het hof is (...) van oordeel dat de redelijke termijn in eerste aanleg en in hoger beroep in aanzienlijke mate, te weten met 27 respectievelijk 41 maanden, is overschreden en dat deze overschrijding matiging van de op te leggen straf tot gevolg moet hebben. (...) Alles overwegend, ziet het hof aanleiding de op te leggen straf met een jaar te matigen.

(...)

De per 1 juli 2021 ingevoerde Wet straffen en beschermen, die gevolgen heeft voor de

voorwaardelijke invrijheidsstelling (VI), dient – anders dan de verdediging heeft betoogd – naar het oordeel van het hof in de onderhavige zaak evenmin tot verdere matiging van de op te leggen straf te leiden. Deze nieuwe VI-regeling behelst de executie van straffen en aldus geen wijziging in de aard en maximale duur van de op te leggen straf. Het voorgaande laat onverlet dat de rechter, bij gebreke van een overgangsbepaling in genoemde wet, in een concreet geval, alle omstandigheden in aanmerking genomen, in hoger beroep aanleiding kan zien in de strafoplegging in enige mate rekening te houden met het na het wijzen van het vonnis gewijzigde VI-regime. Van omstandigheden die aanleiding geven om daar in deze zaak toe over te gaan, is niet gebleken.

De Hoge Raad overweegt dat artikel 7 lid 1 EVRM, artikel 15 lid 1 IVBPR, artikel 15 lid 2 Sr, zoals dat gold vanaf 1 juli 2008 tot de gedeeltelijke inwerkingtreding op 1 januari 2020 van de Wet USB (Wet van 22 februari 2017, *Stb.* 2017, 82), artikel 15d leden 1 tot en met 4 en 7 Sr zoals dat gold van 1 november 2012 tot de gedeeltelijke inwerkingtreding op 1 januari 2020 van de Wet USB, artikel 6:2:10 lid 1 Sv, artikel 6:2:11 leden 1 en 2 Sv, artikel 6:2:12 lid 1 Sv en artikel IV lid 3 van de Wet straffen en beschermen, zoals gewijzigd als gevolg van artikel VI lid 6 van de op 25 juli 2020 in werking getreden Spoedreparatiewet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Wet van 24 juni 2020, *Stb.* 2020, 225) van belang zijn en haalt deze aan. De Hoge Raad haalt de relevante passages uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat tot de Wet straffen en beschermen heeft geleid, over artikel IV aan (*Kamerstukken II* 2018/19, 35122, nr. 3, p. 55-56) aan en overweegt dat die erop neerkomen dat tot de gedeeltelijke inwerkingtreding van de Wet straffen en beschermen bij een gevangenisstraf van méér dan twee jaren voorwaardelijke invrijheidstelling plaatsvond als de veroordeelde twee derde gedeelte van de gevangenisstraf had ondergaan. Die voorwaardelijke invrijheidstelling kon echter op grond van de regeling van artikel 15d leden 1 tot en met 4 en 7 Sr worden uitgesteld of achterwege blijven. Sinds de gedeeltelijke inwerkingtreding van de Wet straffen en beschermen kan, bij een gevangenisstraf van méér dan twee jaren, voorwaardelijke invrijheidstelling worden verleend nadat de veroordeelde twee derde gedeelte van de gevangenisstraf heeft ondergaan, met dien verstande dat de periode van voorwaardelijke invrijheidstelling niet langer kan zijn dan twee jaren. Het openbaar ministerie kan ook beslissen die voorwaardelijke invrijheidstelling niet te verlenen. Dit betekent dat zowel voor als na de gedeeltelijke inwerkingtreding van de Wet straffen en beschermen de mogelijkheid bestond en bestaat dat de veroordeelde de door de rechter opgelegde gevangenisstraf voor de volledige duur daarvan moet ondergaan.

Van belang is verder de overgangsbepaling van artikel IV lid 3 van de Wet straffen en beschermen. Deze bepaling strekt ertoe dat uitsluitend de wettelijke regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt toegepast die van toepassing is op het moment dat de

rechter een vrijheidsstraf oplegt. Daardoor is de rechter ermee bekend, op het moment dat hij een vrijheidsstraf oplegt, welke regeling over de voorwaardelijke invrijheidstelling bij de tenuitvoerlegging van die straf zal gelden.

De Hoge Raad haalt het oordeel van het EHRM in ECLI:CE:ECHR:2022:1110JUD000508418 (*Kupinskyj/Oekraïne*), par. 47 en 49-50, over de vraag onder welke omstandigheden 'a heavier penalty is imposed' (een zwaardere straf is opgelegd), als bedoeld in artikel 7 lid 1 tweede volzin EVRM aan en overweegt dat mede tegen de achtergrond van deze rechtspraak niet gezegd kan worden dat de toepassing van artikel 6:2:10 lid 1 Sv op gevallen waarin na 1 juli 2021 een veroordeling is uitgesproken wegens een strafbaar feit begaan voor 1 juli 2021, in strijd is met artikel 7 EVRM of artikel 15 IVBPR. De Hoge Raad heeft in ECLI:NL:HR:2022:1902 hierover overwogen dat de in artikel 6:2:10 Sv vervatte regeling in de mogelijkheid voorziet aan de veroordeelde tot vrijheidsstraf voorwaardelijke invrijheidstelling te verlenen. Deze regeling heeft betrekking op de executie van een opgelegde straf. De wijziging van deze regeling kan dus niet worden aangemerkt als een wijziging van wetgeving ten aanzien van de strafbaarstelling of de strafbedreiging. De Hoge Raad oordeelt, gelet hierop, dat kan niet worden gezegd dat de toepassing van deze bepaling op gevallen waarin na 1 juli 2021 een veroordeling is uitgesproken voor een strafbaar feit begaan voor 1 juli 2021 in strijd is met artikel 7 EVRM. Voor zover de klacht, die uitgaat van een andere opvatting, hierover klaagt, faalt de klacht.

De Hoge Raad overweegt dat het hof heeft geoordeeld dat, gelet op de strafbepalingen zoals deze golden ten tijde van de bewezen verklaarde feiten en de feiten waarvoor de verdachte eerder was veroordeeld en die door het hof op grond van artikel 63 Sr in de beoordeling zijn betrokken, een gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren kan worden opgelegd. In verband met de toepasselijkheid van artikel 63 Sr en wegens een overschrijding van de redelijke termijn heeft het hof voor de bewezen verklaarde feiten uiteindelijk een gevangenisstraf van vijftien jaren en drie maanden opgelegd. Het hof heeft verder als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat bij de tenuitvoerlegging de regeling van de voorwaardelijke invrijheidstelling van toepassing is zoals deze geldt na de gedeeltelijke invoering van de Wet straffen en beschermen, en dat de invoering van die wet er niet toe heeft geleid dat de ten uitvoer te leggen gevangenisstraf voor de bewezen verklaarde feiten meer dan vijftien jaren en drie maanden zou kunnen belopen in het (eventuele) geval van het niet verlenen of het herroepen van de voorwaardelijke invrijheidstelling. De Hoge Raad oordeelt dat deze oordelen, ook in het licht van de genoemde verdragsbepalingen, niet van een onjuiste rechtsopvatting getuigen en niet onbegrijpelijk zijn.

J.H.J. Verbaan, februari 2024

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 30-01-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:119

Zaaknummer: 22/03033

Rechters: V. van den Brink en A.E.M. Röttgering

Advocaten: W.H. Jebbink en D. Bektesevic

Wetsartikelen: 7 EVRM, 287 Sr, 63 Sr en 15 IVBPR